

JAARVERSLAG 2024 VERENIGING VOOR NATUUR EN MILIEU "DE VECHTSTREEK"

Inleiding

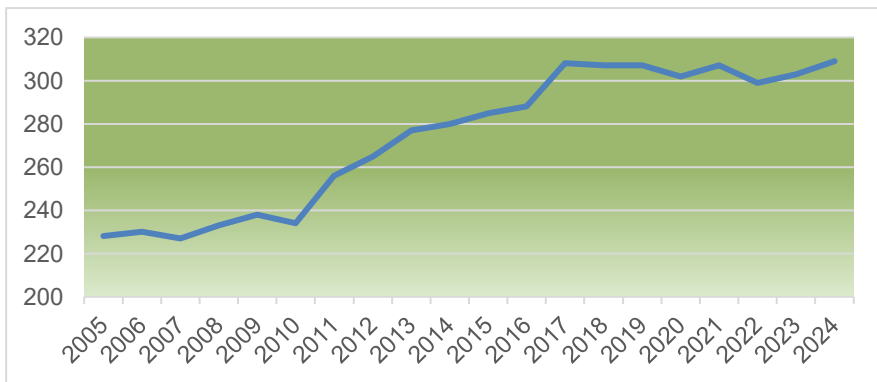
Het eerste deel van dit jaarverslag gaat over de vereniging als geheel. Daarna volgen de verslagen van de werkgroepen. De activiteiten van de werkgroep landschap en milieu worden in nauwe samenhang met en voor een groot deel door het bestuur uitgevoerd. Verslaglegging hierover staat in de paragraaf "beleid in uitvoering".

Jaarvergadering

De jaarvergadering vond plaats op 19 maart 2024 in De Kern in Ommen. *(Het verslag vindt u elders in deze Meander.)* In de pauze is weer een verloting gehouden.

Ledenbestand

Op 31 december 2024 telde de vereniging 309 leden. In 2023 was dat 303 leden.

Ledenaantallen van de afgelopen 20 jaar, gemeten op 31 december.

Bestuur

Het bestuur zorgt voor het dagelijks functioneren van de vereniging. Dit bestond in 2024 uit het voeren van intern en extern overleg, het verzorgen van de administratie, het beantwoorden van vragen van leden en niet-leden etc. Het bestuur heeft ingespeeld op diverse actuele zaken zoals beschreven in de volgende paragraaf: beleid in uitvoering.

Beleid in uitvoering

Samen met verenigingsleden heeft het bestuur diverse actuele zaken opgepakt. Daarbij is zoveel mogelijk gehandeld vanuit een proactieve

opstelling door onze ideeën en wensen in te brengen in plannen en projecten van de overheden en particuliere organisaties. Het bestuur heeft zich vooral gericht op plaatselijke onderwerpen en is terughoudend bij onderwerpen die gaan over brede landelijke problematiek. In bijlage 1 "samenwerking en overlegvormen" staat een overzicht met de organisaties waarmee we geregeld samenwerken.

Faunavoorzieningen gemeente Ommen

Op initiatief van gemeente Ommen zijn we in overleg over mogelijkheden voor een faunavoorziening in de Zwolseweg bij het Laar. Het gaat om een oversteekvoorziening voor amfibieën. Wij denken mee over een goede locatie en de uitvoeringsmogelijkheden. Onze inzet daarbij is om een voorziening te realiseren die ook geschikt is voor andere kleine fauna, zoals marterachtigen.

Damwand Vechtoever Varsenerdijk

Met het project kadevoorziening Vecht gaat gemeente Ommen drijvende steigers in de Vecht vervangen door een damwand. Wij hebben ons ingezet om hierbij rekening te houden met de ecologische aspecten. Daarbij gaat het ons om mogelijkheden voor dieren om aan land te komen (in- en uittreedvoorzieningen) en om biodiversiteit in de beplanting.

Bomenbeleidsplan Ommen

We zijn aangesloten bij het project voor actualisatie van het bomenbeleidsplan van gemeente Ommen. We hebben diverse overleggen met de Gemeente gevoerd. We hebben daarbij aandacht gevraagd voor de slechte vindbaarheid van het plan op de gemeentelijke website en gepleit voor het volgende:

- Neem ook waardevolle landschapselementen, zoals houtwallen, in het beleid op.
- Geef meer aandacht aan de streekgebonden soorten van lokale genetische herkomst ('autochtoon' plantgoed).
- Geef aandacht aan de unieke Vechtdalnatuur als inspiratiebron voor gemeentelijk bomenbeleid. We hebben zelfs drie uitzonderlijke nationale sterlocaties, die ook benoemen.
- Zorg voor een behoorlijke herplant als er toch gedenkwaardige bomen gekapt moeten worden.
- Voer monitoring uit op nestholtes.

De gemeente heeft inmiddels toegezegd de vindbaarheid van het bomenbeleid op de website te verbeteren en foto's van de bomen te plaatsen.

Van onze zijde is toegezegd dat wij onze leden vragen om "bomen met een verhaal" te melden. T.z.t. zullen wij deze gegevens ook op onze website plaatsen.

Plannen voor kampeervoorziening Arriën

We hebben plannen voor een kleine kampeervoorziening in Arriën beoordeeld op eventuele negatieve effecten op de fauna. Na overleg met stichting Das&Vecht hebben we geconcludeerd dat de plannen dermate kleinschalig zijn dat we geen problemen verwachten.

Bomen Hervormd Centrum

De plannen voor nieuwbouw op de locatie Hervormd Centrum zijn beoordeeld vanwege de voorgenomen bomenkap. Er staat een boom die als beeldbepalend is opgenomen in het bomenbeleidsplan. We hebben de gemeente hierop gewezen. We hebben ook aandacht gevraagd voor het behoud van vier beuken die in het verleden op deze locatie zijn aangeboden door de Plattelandsvrouwen.

Brug Junne

De gemeente Ommen overweegt om een nieuwe brug in Junne te maken zodat ook zwaar vrachtverkeer hier de Vecht kan oversteken. Wij zijn deelnemer in de klankbordgroep (nieuwe)brug/stuw Junne die hiervoor is ingesteld. Leo Oudejans behartigt daarin de belangen van natuur en milieu.

Kindplein Oost

Wij zijn betrokken bij de inrichting van de schoolomgeving Kindplein Oost in Ommen. We hebben gepleit voor behoud van bomen en suggesties gedaan voor de invulling van het landschapsplan. Bijvoorbeeld het inrichten van een WADI en het invoeren van verschrallingsbeheer. Ook pleiten we voor het planten van autochtone soorten, die in het Vechtdal thuis horen. Deze soorten hebben hoge ecologische en educatieve waarde. We hebben de indruk dat er zeker aandacht is voor een groene inrichting van het gebied.

Programma Ruimte voor de Vecht – project Varen op de Vecht

We zijn als vereniging al meerdere jaren betrokken bij het project Varen op de Vecht waarbij we ons sterk maken voor het ecologisch belang van de Vecht. In het project is overlegd met een groot aantal andere organisaties, de provincie Overijssel, VNO-NCW, de gemeente Hardenberg, Groen Platform Vecht en Waterschap Vechtstromen. Hierbij zijn adviezen geformuleerd, in de vorm van een convenant, die moeten leiden tot meer rust voor (avi)fauna op en langs de Vecht. Die adviezen gaan onder andere over beperking van het vaarseizoen, de vaartijden, de vaardiepte maar ook over communicatie over de maatregelen en handhaving ervan. Er worden plas-drasgebieden aanbevolen als vluchtplaatsen voor watervogels en verhuurbedrijven wordt aangeraden zoveel mogelijk over te gaan op elektrisch aangedreven boten. Het Breed bestuurlijk overleg van het programma Ruimte voor de Vecht

ondersteunt het deskundigenadvies (van o.a. Leo Oudejans). Het is nu aan de provincie Overijssel om dit in te vullen via NB-wet beschikkingen.

Bomenplan/biodiversiteitsbos

In het vorige jaarverslag is al geschreven over het plan om in het kader van Ommen 775 jaar Stadsrechten eenzelfde aantal autochtone bomen en struiken te planten. Het proces van locatiekeuze en bijbehorend grondonderzoek heeft voor vertraging gezorgd maar het plan om op deze manier de biodiversiteit te verhogen is overleefd. Een andere oorzaak voor vertraging bleek de beperkte beschikbaarheid van het gewenste autochtone plantmateriaal.

Op zaterdag 24 februari is toch een start gemaakt door een boomplantactie te organiseren op de locatie Grensweg/Haarsweg (voormalige vuilstort) met het wel beschikbare plantmateriaal.

*Wethouder Bart Jaspers Fajfer plant met een van de kinderen de eerste boom.
(foto: Dook van Gils)*

In de loop van het jaar is een plan opgesteld voor het vervolg van dit bomenproject en is een subsidieaanvraag voorbereid.

In 2025 zal de volgende fase van het plan worden uitgevoerd. Daarbij zal verder gekeken worden dan alleen het gebied van de voormalige vuilstort. Doel is om door aanplant van autochtone materiaal de biodiversiteit in onze omgeving te vergroten.

Ommermars

Het prachtig ontwikkelde natuur-met speelgebied ten westen van Ommen, de Ommermars, is donderdag 25 april 2024 verrijkt met een huiszwaluwentil, geschonken door onze vereniging. De zwaluwentil is een aanwinst voor het gebied omdat zwaluwen het steeds moeilijker hebben met het vinden van een geschikte plek voor het maken van een nest. Daarbij zijn ook enkele broedplateaus beschikbaar gesteld die voornamelijk voor scholeksters geschikt zijn. En er zijn twee extra visdiefvloten geplaatst, een daarvan is door onze vereniging gefinancierd.

Inrichtingsplan Natuur2000 Arriën

Onze vereniging is in de persoon van Leo Oudejans vertegenwoordigd in de ambtelijke groep die werkt aan een voorstel voor de inrichting van het gebied tussen het Junner Koeland en de Vechtbrug in Ommen. Het idee is om het oorspronkelijke reliëf terug te brengen in de Vecht, maar dat is niet eenvoudig te realiseren. Er is ook een wens van verschillende besturen om de Vecht meer te kunnen beleven, onder andere door het aanleggen van een voetveer. Wij hebben op basis van onze visie 'Rust en Drukte' gepleit om die beleving niet in dit gebied te ontwikkelen maar bij de Ommermars.

Overige activiteiten van het bestuur

20 februari	Overleg over op te starten educatieplan Ommermars
20 april	Deelname aan provinciale ledendag Natuurmonumenten
30 mei	Overleg met Provincie over monitoring natuurwaarden in en langs oever Overijsselse Vecht
5 juli	Presentatie Burgerinitiatief Ommermars tijdens Groen Vrijwilligers Festival Natuur en Milieu Overijssel
24 september	Bijwonen afscheidsreceptie wethouder Bart Jaspers Faijer.
2 oktober	Bijwonen sessie 'dineren en leren', van NMO, waarbij het ging over de Omgevingswet.
oktober	Bijwonen inspiratiebijeenkomst (in Vilsteren) van gemeenten Ommen en Dalfsen over biodiversiteit.
9 november	Themadag Natuurmonumenten te Zwartsluis

november	Interview met een hbo student vanwege een studieopdracht over het thema landbouw versus klimaat.
Diverse keren	Overleg over Educatieplan Ommermars
Diverse keren	Overleg Groen Platform Overijsselse Vecht
Diverse keren	Overleg Bestuur en Projectbureau Burgerinitiatief Ommermars

Communicatie en PR

De vereniging maakt voor haar communicatie vooral gebruik van de website, facebook, perspublicaties, ons kwartaalblad Meander en e-mailberichten naar leden.

Activiteiten van de vereniging worden ook bekend gemaakt op de Cultuuragenda Ommen.

Om kosten te besparen is de website verhuisd naar een andere provider.

Activiteitenprogramma

De activiteitencommissie, bestaand uit Ella Roelfs-Rijzebol en Machteld Oudshoorn, heeft weer een aansprekend en gevarieerd jaarprogramma georganiseerd. De activiteiten werden goed bezocht.

22 januari	Lezing over visotters door Johan Spinder, regiocoördinator van CaLutra in de provincie Overijssel.
29 februari	Lezing over de ringslang door Tariq Stark, Projectleider & Onderzoeker RAVON.
6 april	Korte zwerftocht langs de Regge met Arend Spijker
8 april	Lezing Engbertsdijksvenen door Henk-Jan van der Veen en Kees Jan Westra van Staatsbosbeheer
13 april	Lange zwerftocht door het Vechtdal met Arend Spijker
20 april	Excursie Engbertsdijksvenen door Kees Jan Westra van Staatsbosbeheer.
9 mei	Dauwtrappen/vroege vogel excursie met Henk Ruiter
23 september	Lezing en film over bevers door Willy de Koning
22 oktober	Lezing door Henk-Jan Bezemer met als thema: natuurfotografie kunst of kitsch.
18 november	Filmavond Voedsel Anders door Joke Blom met de film: Vogels kun je niet melken.
26 november	Lezing: Poolse toestanden natuurlijk door natuurfotograaf Geert de Vries.
14 december	Speuren naar sporen met Arend Spijker.

BIJLAGE 1: SAMENWERKING EN OVERLEGVORMEN

Voor het bereiken van onze doelstellingen werken we samen met andere partijen. Hierna volgt een opsomming van organisaties waarmee we relaties hebben.

- Natuur en Milieu Overijssel (NMO)
We werken, via een partnerovereenkomst, samen met NMO en voeren daarvoor geregeld overleg over actuele natuur- en milieuzaken. Via het Groen Platform Vecht adviseren wij NMO in het ambtelijke en bestuurlijke traject van het integrale project Ruimte voor de Vecht.
- Stichting Groen Platform Vecht
We zijn bestuurslid in deze stichting en adviseren over de ontwikkelingen in het programma Ruimte voor de Vecht. Ons lid Leo Oudejans behartigt de belangen van natuur en milieu in de werkgroep "Varen" van dit programma.
- Nederlands-Duitse samenwerking
Namens het Groen Platform Vecht heeft ons overleg met vertegenwoordigers van verschillende Duitse overheden geleid tot een grensoverschrijdend project, waarbij de mogelijkheden van onze visie Rust en Drukke in het Duitse Vechtgebied zijn verkend. Het resultaat was een integrale visie "Ruhe und Betriebsamkeit", waarin natuur, water, landbouw en recreatie in het Duitse deel van de Vecht zijn onderzocht. In overleg met de Duitse collega's wordt bekeken of een presentatie bij ons mogelijk is.
- Burgerinitiatief Ommermars
Onze vereniging wordt door een bestuurslid vertegenwoordigd in de Stichting Burgerinitiatief Ommermars. In dit kader wordt ook overlegd met de eigenaren Stichting Heidehof, Staatsbosbeheer en Gemeente Ommen over beheer- en inrichtingszaken.
- Gemeente Ommen
We hebben periodiek bestuurlijk overleg met gemeente Ommen over beleid en bestuurlijke relevante zaken op het gebied van natuur, milieu en ruimtelijke ordening.
- Natuurmonumenten
Diverse overleggen en adviezen over beheerzaken van hun natuurgebieden.
- Landgoed Junne
Wij hebben een goed contact met de rentmeester van Landgoed Junne over beheerzaken van hun bos- en natuurgebieden.
- Landschap Overijssel
Diverse overleggen over beheerzaken van natuurgebieden.
- Staatsbosbeheer
Diverse overleggen over actuele natuur- en beheerszaken. Afstemming met betrekking tot zaken in het project Ruimte voor de Vecht.

- Stichting Heidehof
In het project Burgerinitiatief Ommermars is Stichting Heidehof eigenaar van het noordelijk deel. In dat kader worden overleggen gevoerd over de samenwerkingsvorm en het beheer en inrichting van dit gebied.
- Kinderboerderij Ommen en Bijenvereniging
We maken als vereniging gebruik van de Kinderboerderij als locatie voor activiteiten en we zorgen voor de vlindertuin op het terrein in het Laar.
Naast onze eigen activiteiten denken we ook mee aan activiteiten van de Kinderboerderij die bij onze doelstellingen passen.
- Landgoed Den Woesten Heide
Advisering over beheer en natuurontwikkeling en uitvoering landschapsonderhoud Varsenerveld.
- Stichting Das&Vecht
Afstemming over beschermingsmaatregelen voor marterachtigen en over faunapassages.
- Groei en bloei afdeling Ommen
Uitwisseling activiteitenprogramma's.
- Natuuractiviteitencentrum De Koppel – Hardenberg
Verkenning vindt plaats over nauwere samenwerking op het gebied van voorlichting en educatie. Ook stemmen we af over natuur- en milieuzaken die het Vechtgebied betreffen.
- KNNV afdeling Zwolle e.o.
Via het Groen Platform Vecht vindt afstemming met KNNV plaats over Vechtzaken.
- Vrienden van Dalfsen
Via het Groen Platform Vecht vindt met de Vrienden afstemming plaats over Vechtzaken.

JAARVERSLAG 2024 VOGELWERK GROEP

In het afgelopen jaar werden de volgende werkzaamheden uitgevoerd door de leden van de Vogelwerkgroep. Het jaar begon met deelname aan de jaarlijkse wintertelling van de Ooievaars die in Nederland overwinteren. In Ommen waren dit er **3** (in 2023: **5**) en landelijk waren het er **953** (in 2023: **915**). De gegevens werden doorgegeven aan de Stichting Ooievaars Research & Knowhow (STORK).

Daarna volgde de 22^e landelijke tuinvogeltelling. In Nederland was de top drie: Huismus, **Koolmees**, Pimpelmees en in de Provincie Overijssel en in Ommen was het resultaat hetzelfde.

In februari volgde de slaapplaatstelling van de Grote Zilverreiger in Ommen en het waren er **24** (in 2023:**23**) en dit werd doorgegeven aan Sovon.

Vanaf oktober 2023 tot en met juni 2024 werden de watervogels geteld op de Overijsselse Vecht vanaf de stuw bij Diffelen tot aan de stuw in Vilsteren en op de Beneden Regge van Hancate tot de instroom van de Regge in de Overijsselse Vecht. Dit gebeurt 1x per maand gedurende 2 á 3 uur. De maand september werd overgeslagen vanwege de recreatie. De gegevens werden doorgegeven aan Sovon en de Provincie Overijssel. Er werden **34 soorten** waargenomen waaronder Dodaars, Krakeenden, Slobeenden, Smienten, Wintertalingen, Grote Zaagbekken. Bijzondere waarnemingen waren: Lepelaar, **Visdief**, Witgat, Oeverloper en Kleine plevier. In verband met het project "Varen op de Vecht" is een overzicht gemaakt van alle waarnemingen. In de genoemde periode werden langs de Vecht 7.248 en langs de Regge 3.324 vogels geteld.

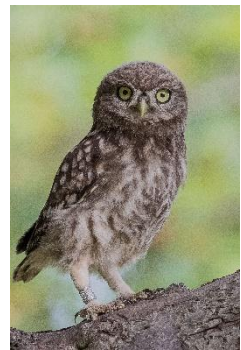

Intussen waren de Bosuil, de Oehoe en de Raaf al begonnen met het broedseizoen. De kasten van **de Bosuil** werden gecontroleerd en er waren 2 kasten bezet. Er werden 6 jonge Bosuilen geringd. De nesten van de Oehoe en de Raaf werden gevonden en er werd 1 jonge Oehoe geringd en 4 jonge Raven. De 2 jongen in het andere nest van de Oehoe werden niet geringd en de 3 jonge Raven van een nest in een boom zijn niet geringd omdat de boom niet was te beklimmen.

In april werd begonnen met de controle van de nestkastjes van de kleine zangvogels en het waren Koolmezen, Pimpelmezen en Bonte Vliegenvangers die gebruik maakten van de nestkastjes. Deze werden een aantal keren in het broedseizoen bezocht, te beginnen eind april en tot ongeveer half juni als de laatste jongen zijn uitgevlogen. Er kwam op verschillende locaties weer predatie voor door bijvoorbeeld de eekhoorn, de steenmarter of boomarter. In het najaar werden de nestkastjes door de betreffende controleur schoongemaakt. Als er bijzondere broedgevallen waren van bijvoorbeeld de boomklever dan werden deze gevolgd, hetgeen in 2024 niet voorkwam. Een aantal leden maakt een nestkaart licht voor Sovon.

De drukke tijd was inmiddels aangebroken met o.a. de controle van de kasten van **de Steenuil**, de Torenavalk, de Kerkuil, het opsporen van de nesten van de roofvogels (Buizerd, Sperwer, Havik, Wespendif en Rode Wouw) en het inventariseren van de Ooievaarsnesten. De kasten werden door de controleur van het betreffende gebied gecontroleerd. Afhankelijk van het broedseizoen van de betreffende vogel werden deze kasten meerdere keren bezocht vanaf eind maart tot september van dat jaar. Indien de kast bezet was dan werd het broedseizoen nauwkeurig gevolgd vanaf de ei fase totdat de jongen waren uitgevlogen. Zo nodig werden de kasten schoongemaakt en of vervangen.

Niet in alle gevallen was het mogelijk om de jonge vogels te ringen door diverse oorzaken, soms lukte het om een van de ouders te ringen. Ook kwamen we weer gevallen tegen van gepredeerde kasten door bijvoorbeeld de steenmarter. Het resultaat van de controles staat in onderstaand schema; het was voor de uilen een slecht jaar mede door de zeer natte winter en het voorjaar. (In 2023 geringd: Bosuilen 0; Steenuilen 37; Kerkuilen 99).

	Aantal kasten	Aantal bezette kasten	Aantal geringde jongen
Bosuil	60	2	6
Steenuil	76	20	26 + 3 adult
Torenavalk	26	8	26
Kerkuil	74	26	56 + 2 adult
Totaal	236	56	114 jongen & 5 adulten

Gezien het geringe aantal gesignaleerde roofvogels in de afgelopen jaren is er met ingang van dit jaar geen roofvogelinventarisatie op het landgroep Junne gehouden.

In de gemeente Ommen broeden al vele jaren **ooievaars** en in 2005 werd er voor het eerst geringd in Varsen. Het broedseizoen werd gevolgd en de bezette nesten werden geteld evenals het aantal jongen dat uitvlog. De gegevens van de nesten werden verzameld en doorgegeven aan STORK. Gegevens van de 2 nesten in de Archemermaten werden

doorgegeven aan STORK en het Landschap Overijssel. Er waren **12** paalnesten en **11** boomnesten bezet en 4 niet. Er zijn 4 paalnesten in ons gebied en eigendom van de Vogelwerkgroep.

	Aantal nesten	Aantal geringde jongen	Bijzonderheden
Raaf	3	4	1 nest niet i.v.m. boom; 3 j niet geringd
Buizerd	5	0	
Havik	1	4	
Sperwer	1		Boom niet te beklimmen
Wespendief	2	0	2 jongen en 1 broedsel mislukt
Rode Wouw	2	5	Door werkgroep R.W.
Oehoe	2	1	1 nest met 2 j - niet geringd
Ransuil	4	0	nesten onbereikbaar; aantal j ?
Ooievaar	23	0	46 j uitgevlogen
Totaal	43	14	

In juni werd op twee verschillende avonden op de Lemelerberg en de Archemerberg de territoria geteld van de Nachtzwaluw. Er werd door koppels geteld aan de hand van een kaart van het hele gebied. De gegevens werden doorgegeven aan Sovon en er werd een verslag gemaakt voor het Landschap Overijssel. Dit jaar werden er **47** territoria geteld en het jaar daarvoor **39**. In het Ommerbos werden voor het eerst **3** territoria vastgesteld.

De Grote Gele Kwikstaart en de **IJsvogel** langs de Beneden Regge van Hancate tot Archem werden geïventariseerd en de broedgegevens werden doorgegeven aan Sovon en Landschap Overijssel.

In 2024 werden de Scholeksters die op de daken broeden in de bebouwde kom van Ommen geteld. Zo mogelijk werden de broedsels en de jongen gevolgd. Het bleek bepaald geen succesjaar te zijn, want er werden maar enkele jongen groot. Gelet op het resultaat werd besloten om met deze inventarisatie te stoppen met ingang van 2025.

Sinds 2022 werd er nestgelegenheid voor de **Tapuit** in het Junner- en Arriënkoeland en de Ommermars gecreëerd, maar er werd in 2024 niet in gebroed.

De vogelwerkgroep had een kunstwand voor Oeverzwaluwen geadopteerd bij de Midden-Regge in Hancate. Afgelopen jaar werd er niet in gebroed en het gebied rond de wand is in verval geraakt en niet meer geschikt als broedplaats voor de Oeverzwaluwen. In verband hiermee is besloten om deze van het activiteitenprogramma te schrappen.

Vogels ringen en inventariseren

Vogelaar en ringer **Jan Vrijlink** kreeg de bevoegdheid om een aantal soorten vogels te mogen ringen in Ommen en hij heeft hiervan een verslag gemaakt dat in de Meander en op de site van de vereniging is geplaatst. Jan voerde alle gegevens in bij het Vogeltrekstation en maakte nestkaarten voor Sovon van de geringde vogels.

Al jaren werden vanaf begin april tot half augustus en met behulp van netten vogels gevangen en geringd in het Junnerkoeland. De gegevens

werden doorgegeven aan het Vogeltrekstation en Sovon. Verder werd in het gebied van de Erve Koesafari (jaarlijks), de Leusenermaan (eens in de vijf jaar) geïventariseerd en in de Ommermars (jaarlijks). De gegevens werden doorgegeven aan respectievelijk Universiteit van Wageningen, aan Staatsbosbeheer en de Stichting Ommermars.

Terugmeldingen

Er kwamen weer diverse terugmeldingen van gevonden of gesignaleerde vogels uit Nederland en België binnen. Er is een verslag over gemaakt dat in de Meander is geplaatst en op de site van de vereniging.

Overige werkzaamheden

De waarnemingen van bijzondere vogels in ons werkgebied werden verzameld en waren te lezen in de Meander of op de site van de vereniging.

Er werd een activiteitenplan voor 2024 samengesteld voor alle werkzaamheden van de leden van de vogelwerkgroep.

Op de Ommermars werd een broedgelegenheid voor de **Huiszwaluw** geplaatst. Ook werden er drie broedplatforms voor de Scholekster geplaatst.

De lijn van hoogspanningsmasten van Ankum naar Slagharen die voor een deel door ons werkgebied loopt, werd gecontroleerd op eventuele nesten van de Boomvalk of Raaf. Er werd geen nest van de Boomvalk en Raaf gevonden maar wel een van de Slechtvalk.

Deze controle gebeurde ook bij de hoogspanningsmasten in Lemele – Lemelerveld maar er werden eveneens geen nesten van de Boomvalk of Raaf gevonden.

De Vogelkijkhut bij het Junnerkoeland werd schoongemaakt en weer in de verf gezet.

De adressen waar kasten hangen voor uilen en torenbalken in Beerze, Beerzerveld, Diffelen en Heemse en die altijd door Han werden gecontroleerd zijn bezocht. De kasten in Beerze en Beerzerveld worden door leden van de Vogelwerkgroep in 2025 gecontroleerd.

De ladders van de vereniging die al jaren werden gebruikt door leden van de Zoogdieren- en de Vogelwerkgroep, zijn gekeurd.

Gerbrand Groen heeft ze door de daarvoor bestemde keuringsinstantie laten keuren en ze zijn goedgekeurd.

Aan het Landschap Overijssel, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten zijn weer verschillende diensten verleend, onder andere de Nachtzwaluw telling. Ook werd er op de lammetjesdag weer een stand ingericht. Succesvol was het pluizen van uilenballen waar de jeugd aan kon deelnemen.

Over een aantal zaken werd overleg gevoerd met de rentmeester van het Landgoed Junne.

Er is voor 2025 een begroting van de Vogelwerkgroep opgesteld voor het bestuur. Er wordt gepleit voor **Vogelvriendelijk groenbeheer** en **Vogelvriendelijk bouwen** in de gemeente Ommen en om dit onder de aandacht te brengen van de ROVA en de Gemeente Ommen. Er is een checklijst Groen bouwen beschikbaar op de site bouwnatuurintensief.nl.

Verschiedende leden namen deel aan het provinciaal Steenuilenoverleg en het jaarlijkse overleg van de Werkgroep Kerkuilen Noord/West Overijssel. Ook werd de jaarlijkse landelijke dag van de Werkgroep Roofvogels Nederland en die van de tweejaarlijkse Landelijke Uilendag bijgewoond. De eerste landelijke Ravendag werd ook bezocht door een aantal leden.

Leden

De Vogelwerkgroep, bestaande uit **30** leden, kwam 5 keer bij elkaar. Er meldde zich 1 nieuw lid aan.

Op 26 september overleed het actieve lid **Jan Schutte** op de leeftijd van 74 jaar en hij werd begraven op de Natuurbegraafplaats "Hoogengraven" in Arriën.

De leden van de Vogelwerkgroep zijn bij hun werkzaamheden verzekerd via de Gemeente Ommen.

Doordat er in vele gebieden leden van de Vogelwerkgroep liepen en verbleven die veel zien en horen, ging er een vorm van preventie uit en als bleek dat er iets niet in de haak is, dan werd er aan de bel getrokken bij de betreffende eigenaar, de beherende instantie of de opsporingsinstantie.

JAARVERSLAG 2024 ZOOGDIERENWERK GROEP

Algemeen

Ook dit jaar doen we weer een oproep om mee te doen met onze zoogdierwerkgroep! Dit kan o.a. met de vleermuizengroep of bv, als vrijwilliger van Stichting Das&Vecht, de dassenburchten te monitoren. Of misschien heb je al wat ervaring met de kleine marterachtigen, of met otters, en/of boommarters en vind je het leuk daar wat tijd in te steken? Meld je gewoon, bel/app/mail, of loop eens een keer mee!

Ondanks dat het hier ook vorig jaar al heb gemeld is, toch nog weer even wat duiding wat betreft dassen- en marteronderzoek. We hebben als zoogdierwerkgroep uiteraard nauwe contacten met andere (zoogdieren) 'clubs', zowel landelijk, als regionaal. Zo werken we lokaal erg nauw samen met o.a. stichting 'Das & Vecht' en met CaLutra, de otterwerkgroep van de landelijke Zoogdierverseniging. Alle gegevens, van en over dassen (ook van otter en bv boommarter) worden verwerkt door deze stichting en alle gegevens worden ook door Das&Vecht verzameld en in een databank vastgelegd.

Dassen

De dassenburchten zijn door vrijwilligers van Das&Vecht dit jaar weer zoveel mogelijk gecontroleerd. In totaal monitoren wij momenteel ca 75 hoofdburchten in het Vechtdal. Ondanks dat nog niet alle gegevens binnen zijn, kan wel al worden geconcludeerd dat ook dit jaar weer blijkt dat de populatie dassen in ons Vecht- en Reggegebied weer redelijk op peil zijn, vergeleken met zo'n 30 jaar geleden, de populatie is al jaren redelijk stabiel !

Verkeerslachtoffers

Omdat we de (verkeer)slachtoffers van dassen (en trouwens ook van andere marterachtigen) zoveel mogelijk willen bijhouden, hierbij weer een oproep(!) om dit aub te melden! Heb je een dode otter, steen- of boommarter, bunzing, hermelijn of wezel, langs de weg of ergens anders, zien liggen, dit graag even melden bij één van de onderstaande mensen:

Gerrit Houtschild, telefoon: 06-11309982, e-mail: g.houtschild@home.nl

(b.g.g.): **Thirza Wesselink**, telefoon: 06-31599301, e-mail:

thirzawesselink@gmail.com. Maar het mag uiteraard ook bij mij (**Arend Spijker**, telefoon: 0611198967, e-mail: arendspijker@hotmail.com).

Bij de stichting Das&Vecht zijn dit verslagjaar 31 meldingen van dassen verkeerslachtoffers binnen gekomen. Uiteraard allemaal meldingen binnen het werkgebied van stichting Das & Vecht (in het Vechtdal).

Otters

Door watervervuiling, aantasting van zijn leefgebied en verkeersongelukken ging het tot in de jaren '80 heel erg slecht met de otters in Nederland. Zo werd in 1988 de laatste (Nederlandse) otter in ons land doodgereden op de A7 bij Langweer (Friesland). Gelukkig is door o.a. waterzuiveringen, de vervuilingen in het oppervlaktewater nu een stuk beter geworden. Vandaar dat er in 2002 weer Otters in Nederland uitgezet konden worden. De eersten in de Weerribben, maar later ook in andere delen van Nederland. En met succes, de schatting is dat er nu zo'n 500 otters in en langs de Nederlandse wateren leven. Ook in de Overijsselse Vecht en in de Regge komen we weer regelmatig Ottersporen tegen. En af en toe worden ze daar zelfs overdag waargenomen. Toch blijven otters erg kwetsbaar en worden er, ondanks aangelegde faunapassages etc, nog steeds veel doodgereden op onze gevaarlijke verkeerswegen. Geschat wordt dat jaarlijks ca 25% van de otterpopulatie om het leven komt door aanrijdingen!

*Otterspriet (met veel visgraten)
onder de Hessel Mulertbrug*

*Duidelijke (verse) otterprenten
onder de Hessel Mulertbrug*

Bevers

Ook de herintroductie van bevers is een groot succes! In 1988 zijn er voor het eerst weer bevers uit Oost Europa in de Biesbosch uitgezet. Na een langzame start is de beverpopulatie nu flink gegroeid. Momenteel hebben bevers zich over een behoorlijk deel van ons land verspreid. Ook in ons werkgebied worden er sinds een paar jaar weer bevers waargenomen, zowel in de Vecht als ook in de Regge. De eerste jaren spraken we nog van zwervende, of solitaire bevers, maar het vermoeden wordt steeds sterker dat er nu, op een paar plekken, sprake is van een vaste groep bevers met een vaste burcht.

Wolf

De wolf wordt, in ons gebied steeds vaker gezien. Ook in dit verslagjaar zijn er meerdere waarnemingen van een wolf geweest. De hier waargenomen wolven zijn, voor zover wij weten, nog jonge, zwervende dieren, wolven die zelf nog geen roedel hebben gevormd en nu op zoek zijn naar een partner. Van wolven is bekend dat ze zo, al zwervend, in een paar dagen tijd, tientallen tot wel honderden kilometers kunnen afleggen!

Wasbeerhond (ook wel marterhond genoemd)

De soort is met een behoorlijke opmars bezig, het aantal meldingen van deze exoot is de laatste twee jaar verviervoudigd. Ook in onze omgeving zijn er steeds vaker waarnemingen van wasbeerhonden. In 2024 zijn al 189 meldingen (in Nederland) van

wasbeerhonden gedaan en dat ook steeds meer in verschillende gemeentes. In bijna alle provincies zijn er dit jaar al wasbeerhonden gezien, maar de meeste meldingen kwamen uit het noorden en oosten van ons land.

Verslag Arend Spijker

Vleermuizen

In 2024 vond er maar twee keer een vleermuizenmonitoring plaats in plaats van vier keer. Reden: te weinig mankracht want bij de tellingen moeten we met voldoende sterke, krachtige mensen werken waarbij kennis van de soorten uiteraard geen overbodige luxe is.

De twee tellingen vonden plaats op 11 mei en 21 september.

Locaties: Landgoed Eerde, het Eerderachterbroek en het Eerderveld.

Aantallen en soorten:

42 Rosse vleermuizen, 114 Franjestaarten, 2 Gewone dwergvleermuizen.

Er werd door een paar vleermuistellers een aantal keren gekeken op de zolder van Kasteel Eerde. Daar troffen we steeds veel vleermuizenpoep aan en zagen we meestal geen vleermuizen maar ontdekten we 2 november 4 vleermuizen die we niet konden determineren omdat ze veel te hoog en goed verscholen zaten. Er lag helaas 1 dode Grootoorvleermuis op de zoldervloer.

In maart 2024 trof de terreinbeheerder van de Lemelerberg-Archemerberg in de bunker op de top van de berg 2 Grootoorvleermuizen aan.

Verder werden er een aantal reparaties uitgevoerd aan de vleermuiskasten en werden er een aantal vernieuwd of bijgehangen.

Verslag Ella Roelfs-Rijzebol (coördinator vleermuizenwerkgroep)

JAARVERSLAG 2024 PLANTENWERKGROEP

De plantenwerkgroep werkt jaarlijks aan een aantal (handen uit de mouwen) natuurprojecten rond Ommen.

Varsenerveld

Evenals voorgaande jaren hebben we ook dit jaar weer gemaaid en gehooid in het Varsenerveld. Een klein restantje vochtige heide ten noordwesten van Ommen dat niet ontgonnen is. Op 9 oktober hebben we gemaaid met apparatuur en hulp van SBB waar we ieder jaar weer dankbaar gebruik van mogen maken. Zaterdag 12 oktober verzamelden zich zo'n 17 vrouw/man/kind om het maaisel bij elkaar te harken en op een broeihoop te zetten. Mede vanwege het mooie weer verliep het werk voorspoedig. Later is er ook nog wat boomopslag verwijderd zodat het gebied een open karakter blijft behouden. Het takkenafval wordt op hopen gelegd als schuilplaats voor allerlei beesten/beestjes. Na afloop zijn we uitgenodigd bij de huidige eigenaar van het gebied om een boek in ontvangst te nemen dat hij geschreven heeft. 🙌

Tijd voor koffie, cake en een praatje...

“Blau, blau blau blüht der Enzian.” Een populaire schlager.

Normaal gesproken is een klokjesgentiaan inderdaad prachtig blauw, maar dit jaar bloeide er ook een wit exemplaar!

Dit jaar bloeide er nog 1 gevlekte orchis in het deel ten zuiden van de Onderhaarse leiding. In het heideperceel ten noorden van de leiding kwamen 25 welriekende nachtorchissen tot bloei. Valkruid heeft dit jaar niet gebloeid. Er stonden wel een 20-tal rozetten. Hopelijk komen die komend jaar wel tot bloei. Op sommige plekken hebben we kalk gestrooid om verzuring tegen te gaan.

Rode lijstsoorten Varsenerveld 2024
(vetgedrukt = Europese Habitatrichtlijn)
(cursief = 2024 niet aangetroffen)

Moeraswolfsklauw

Bruine snavelbies

Witte snavelbies

Veenbies

Stijve ogentroost

Hondsviooltje

Valkruid

Heidekartelblad

Moeraskartelblad

Welriekende nachtorchis

Liggende vleugeltjesbloem

Sierlijke vetmuur

Blauwe knoop

klokjesgentiaan

Vlottende bies

witte waterranonkel

Wateraardbei

Moerassmele

Addertong

echte guldenroede

bleekgele droogbloem

Ronde zonnedauw

Kleine zonnedauw

Stijve moerasweegbree

Lavendelheide

Kleine veenbes

Kleine valeriaan

Vetblad

kussentjesveenmos

klein warkruid

Dwergvlas

Canadees hertshooi

Moerashertshooi

Pilvaren

Gevlekte orchis

Bevertjes

Grondster

Beenbreek

Stekelbrem

Spaanse Ruiter

lycopodiella inundata

Rhynchospora fusca

Rhynchospora alba

Trichophorum cespitosum

Euprasia stricta

Viola canina

Arnica montana (ca 20 rozetten niet bloeiend)

Pedicularis sylvatica

Pedicularis palustris

platanthera bifolia

polygala serpyllifolia

Sagina nodosa

Succisa pratensis

Gentiana pneumonanthe

Eleogiton fluitans

Ranunculus ololeucos (ca 3 bloeiend)

Potentilla palustris

Deschampsia setacea

Ophioglossum viride

Solidago virgaurea

Gnaphalium luteo-album

Drosea intermedia

Drosera rotundifolia

Echinodurus ranunculoides

Andromeda polifolia

Oxycoccus palustris

Valeriana dioica

pinguicula vulgaris

Sphagnum Compactum

Cuscuta epithymum

Radiola linoides

Hypericum canadense

Hypericum elodes

Pilularia globulifera

Dactylorhiza maculata

Briza media

Illecebrum verticillatum

Narthecium ossifragum

Genista anglica

Cirsium dissectum (5 ex vegetatief)

Vlindertuin Het Laar.

Inmiddels zijn de in 2017 aangeplante struiken goed aangeslagen. Daardoor is er een besloten microklimaat ontstaan. In de luwte warmt het snel op en daar houden vlinders van.

Volop bloeiende Wilde marjolein. Deze plant wordt ook wel Oregano genoemd. Het is een aantrekkelijk nectarplant en tevens ook waardplant voor het muntvlindertje dat daar regelmatig gezien wordt.

Muntvlindertje. Een nachtvlinder die ook overdag vliegt.

Op 15 oktober hebben we een plagplek gemaakt en daar streekeigen stroomdalflora gezaaid. O.a. Steenanjer, grote tijm, blauwe knoop, geel walstro. Afwachten wat er volgend jaar van opkomt..

Kleine vuurvlinder.
Rups leeft op Schapenzuring die volop in de vlindertuin groeit.

Vechtkade

Het hoge water heeft veel zand achtergelaten.

Dat biedt veel kiemingsmogelijkheden voor diverse plantensoorten en dat zorgt in de zomer voor een kleurrijk palet.

Engels gras is een zoutminnende plant die vooral langs de zee kust groeit. Door het strooien van zout langs wegen groeit hij tegenwoordig ook langs snelwegen. Het is langs de Vechtkade een bloeiende getuige van een verleden als wegberm van de doorgaande weg van Zwolle naar Hardenberg die 10-tallen jaren dwars door Ommen liep. Ik ben heel benieuwd hoe lang dit plantje het hier nog volhoudt nu het "zoutloze tijdperk" is aangebroken.

Voorjaarsganzerik. Een van de eerste bloeiers. Familie van de aardbei.

Tussen de huizenblokken hebben we ook wat autochtone struiken geplant. Vorig jaar zijn die per ongeluk afgemaaid. Dit jaar ging het goed vanwege de beschermende paaltjes. Met de zeis wel even wat maaiwerk gedaan om de struiken wat 'vrij te stellen' en op gang te helpen.

Ommermars.

Vloedmerk met daarin aangespoelde zaden van “stroomopwaartse” planten.

Grote tijm groeit door gebrek aan concurrentie uit tot een flinke pol. Veel planten krijgen in een open zandige situatie de kans om zich te vestigen. In een gesloten (door gras gedomineerde vegetatie) is dat vrijwel onmogelijk. Daarom verzamelen we af en toe hooi uit het Junnerkoeland om dat op kale zandige stukken langs de Vecht en de Regge neer te leggen. Op deze manier krijgen de minder concurrentiekrachtige planten een voet tussen de deur en help je de verspreiding een handje.

Deze nu nog eenzame brem kleurt het rivierduin in de Ommermars prachtig geel.

Driekleurige viooltjes in de berm bij de Ommermars.

Waardplant (= voedselplant van rups) voor parelmoervlinder.

Kleine parelmoervlinder. Legt eitjes op viooltjes.

Liggende ereprijs. Deze plant is inmiddels al tientallen jaren uit het Vechtdal verdwenen en in heel Nederland uiterst zeldzaam geworden. Nog twee plekjes langs de IJssel is alles wat rest. Men is begonnen met een herintroductieprogramma. In de Ommermars zijn 5 stekjes op het rivierduin geplant en die zijn dit voorjaar allemaal tot bloei gekomen. Inspirerend.

Zin om af en toe mee te helpen? Meld je aan! ruitermusic@gmail.com